Neljapäev, 11. veebruar 2021

P9_TA(2021)0054

Olukord Myanmaris

Euroopa Parlamendi 11. veebruari 2021. aasta resolutsioon olukorra kohta Myanmaris (2021/2540(RSP))

(2021/C 465/13)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Myanmari ja rohingjade olukorra kohta, eriti 22. novembri 2012. aasta ([1]), 20. aprilli 2012. aasta ([2]), 20. mai 2010. aasta ([3]), 25. novembri 2010. aasta ([4]), 7. juuli 2016. aasta ([5]), 15. detsembri 2016. aasta ([6]), 14. septembri 2017. aasta ([7]), 14. juuni 2018. aasta ([8]), 13. septembri 2018. aasta ([9]) ja 19. septembri 2019. aasta ([10]) resolutsiooni,

— võttes arvesse nõukogu 26. veebruari 2018. aasta ja 10. detsembri 2018. aasta järeldusi Myanmari/Birma kohta,

— võttes arvesse nõukogu 23. aprilli 2020. aasta otsust pikendada Myanmari vastu suunatud kehtivaid piiravaid meetmeid veel 12 kuu võrra,

— võttes arvesse kuuendat Euroopa Liidu ja Myanmari inimõigustealast dialoogi, mis toimus 14. oktoobril 2020 videokonverentsi teel,

— võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 1. veebruari 2021. aasta avaldust Myanmari kohta,

— võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja poolt 2. veebruaril 2021. aastal Euroopa Liidu nimel tehtud avaldust Myanmari kohta,

— võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu peasekretäri aruannet konfliktidega seotud seksuaalse vägivalla kohta, mis avaldati 23. märtsil 2018 (S/2018/250),

— võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu aruandeid Myanmari ning rohingja moslemite ja teiste vähemuste inimõiguste olukorra kohta,

— võttes arvesse ÜRO Myanmariga tegeleva sõltumatu rahvusvahelise teabekogumismissiooni (UNIFFM) 22. augusti 2019. aasta aruannet seksuaalse ja soolise vägivalla kohta Myanmaris ning riigi etniliste konfliktide soolise mõju kohta (A/HRC/42/CRP.4),

— võttes arvesse Myanmari inimõiguste olukorraga tegeleva ÜRO eriraportööri ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo aruandeid ning ILO järelevalvemehhanismi aruandeid,

— võttes arvesse Rahvusvahelise Kohtu 23. jaanuari 2020. aasta määrust Gambia Vabariigi taotluse kohta ajutiste meetmete võtmiseks seoses kohtuasjaga, mis käsitleb genotsiidi vältimise ja selle eest karistamise konventsiooni kohaldamist (Gambia *vs.* Myanmar),

— võttes arvesse 1949. aasta Genfi konventsioone ja nende lisaprotokolle,

— võttes arvesse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni,

— võttes arvesse ÜRO 1951. aasta pagulasseisundi konventsiooni ja selle 1967. aasta protokolli,

---

([1]) ELT C 419, 16.12.2015, lk 189.
([2]) ELT C 258 E, 7.9.2013, lk 79.
([3]) ELT C 161 E, 31.5.2011, lk 154.
([4]) ELT C 99 E, 3.4.2012, lk 120.
([5]) ELT C 101, 16.3.2018, lk 134.
([6]) ELT C 238, 6.7.2018, lk 112.
([7]) ELT C 337, 20.9.2018, lk 109.
([8]) ELT C 28, 27.1.2020, lk 80.
([9]) ELT C 433, 23.12.2019, lk 124.
([10]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0018.

Neljapäev, 11. veebruar 2021

— võttes arvesse ÜRO 1948. aasta genotsiidi vältimise ja selle eest karistamise konventsiooni,

— võttes arvesse 1966. aasta kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti artiklit 25,

— võttes arvesse Myanmaris asuvate diplomaatiliste esinduste 29. jaanuari 2021. aasta ühisavaldust Myanmaris demokraatiale ülemineku toetamise ning rahu, inimõiguste ja arengu edendamiseks tehtavate jõupingutuste kohta,

— võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 1. veebruari 2021. aasta avaldust Myanmari kohta,

— võttes arvesse G7 välisministrite 3. veebruari 2021. aasta avaldust Myanmari riigipöörde hukkamõistmise kohta,

— võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 5. veebruari 2021. aasta pressiavaldust Myanmari kohta,

— võttes arvesse ÜRO peasekretäri António Guterrese 4. veebruari 2021. aasta pressiavaldust,

— võttes arvesse Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) eesistujariigi 1. veebruari 2021. aasta avaldust sündmuste kohta Myanmari Liidu Vabariigis,

— võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti,

— võttes arvesse Myanmariga tegeleva ÜRO eriraportööri Tom Andrewsi avaldusi,

— võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,

A. arvestades, et Myanmari sõjavägi Tatmadaw vahistas 1. veebruaril 2021 selges vastuolus Myanmari põhiseadusega president Win Myinti ja riiginõunik Aung San Suu Kyi ning valitsuse juhtivad liikmed, haaras riigipöörde teel võimu seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu üle ning kuulutas aastaks ajaks välja erakorralise seisukorra;

B. arvestades, et riigipöörde järel puhkesid paljudes Myanmari linnades protestid; arvestades, et 7. veebruaril osales Yangoni riigipöörde vastu korraldatud meeleavaldusel rahumeelselt ligikaudu 100 000 inimest; arvestades, et alates 1. veebruarist 2021 on meelevaldselt vahistatud või koduaresti pandud ligikaudu 164 poliitikut, valitsusametnikku, kodanikuühiskonna esindajat, munka ja kirjanikku; arvestades, et vastuseks jätkuvatele meeleavaldustele kuulutas sõjavägi 8. veebruaril 2021 riigi suurimates linnades välja sõjaseisukorra, kehtestades liikumiskeelu ja keelates kõik kogunemised, millel osaleb rohkem kui viis inimest;

C. arvestades, et Myanmaris 8. novembril 2020 toimunud parlamendivalimised võitis Rahvuslik Demokraatialiiga (NLD), kes sai 476 kohast 396 (umbes 83 % kõigist parlamendikohtadest); arvestades, et need olid teised konkureerivate jõududega toimunud valimised pärast peaaegu 50 aastat kestnud sõjalist diktatuuri, ning arvestades, et Tatmadaw' toetatud Liidu Solidaarsus- ja Arengupartei (USDP) sai ainult 33 kohta; arvestades, et Rahvuslik Demokraatialiiga saavutas parlamendis veelgi suurema enamuse kui 2015. aasta valimistel, mis olid Myanmaris esimesed demokraatlikud valimised alates 1990. aastast ning millel Rahvuslik Demokraatialiiga sai 360 kohta ja Liidu Solidaarsus- ja Arengupartei 41 kohta; arvestades, et sõjavägi oli juba keeldunud tunnustamast 1990. aasta valimisi, kus Rahvuslik Demokraatialiiga võitis 492 kohast 392;

D. arvestades, et kõigil demokraatlikel valimistel oli valimisaktiivsus püsivalt ligikaudu 70 %, mis näitab Myanmari rahva toetust demokraatiale;

E. arvestades, et uus parlament pidi tulema esimest korda kokku riigipöörde päeval; arvestades, et sõjaväelise riigipöördega eiratakse Myanmari rahva demokraatlikult väljendatud tahet ning see peegeldab Tatmadaw' kavatsust haarata taas Myanmari üle täielik võim, nagu juba tehti sõjaväelise korra ajal, mis lõppes küll ametlikult 2012. aastal, kuid kestab tegelikult edasi; arvestades, et Tatmadaw' teatel toimuvad pärast praegu kehtestatud üheaastast erakorralist seisukorda uued valimised, mis tähendab, et kogu selle aja jooksul parlamentaarne esindatus puudub;

F. arvestades, et riigipöördest hoolimata andsid 70 valitud parlamendiliiget 4. veebruaril 2021 ametivande, milles lubasid jätkata rahva esindajatena parlamendi ülesannete ja enda volituste täitmist;

G. arvestades, et Tatmadaw, olles ilmselgelt teadlik oma vähesest toetusest elanikkonna seas, keeldus valimistulemusi aktsepteerimast ja viitas laialdasele valimispettusele, esitamata selle kohta tõendeid; arvestades, et Myanmari valimiskomisjon ja valimisvaatlejad Tatmadaw' väiteid ei kinnitanud; arvestades, et sõjavägi ja selle poliitiline liitlane USDP on viimastel nädalatel järjest sagedamini esitanud väiteid valimisi käsitlevate õigusnormide rikkumiste kohta ning kutsunud Myanmari liidu valimiskomisjoni üles sekkuma; arvestades, et sõjavägi korraldab meeleavaldusi sõjaväe toetuseks; arvestades, et hinnanguliselt 1,5 miljonil konfliktipiirkondades elavate etniliste vähemuste hulka kuuluval valijal, kellest enamik on rohingjad, ei lubatud valimistel osaleda; arvestades, et Myanmari kodakondsusseaduses on sätestatud, et rohingjad on „mittekodanikud" või „välismaalastest elanikud", jättes nad ilma kodakondsusest;

H. arvestades, et riigipöördega rikutakse selgelt Myanmari 2008. aasta põhiseadust; arvestades, et Myanmari põhiseaduses on sätestatud, et tsiviilvalitsuse võib tegelikult lõpetada ainult president; arvestades, et 1. veebruari 2021. aasta sõjaväeline riigipööre oli seetõttu põhiseadusvastane, kuna president Win Myint vahistati meelevaldselt;

I. arvestades, et Tatmadaw määras ajutiseks presidendiks kindral Myint Swe; arvestades, et sõjaväe ülemjuhataja kindral Min Aung Hlaing, kes on rahvusvaheliste sanktsioonide nimekirjas oma osalemise tõttu moslemivähemuse tagakiusamises, jääb tõenäoliselt peamiseks otsustajaks;

J. arvestades, et riigipöördest saadik on Tatmadaw tõsiselt piiranud kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ja kehtestanud meediale ranged piirangud, sealhulgas kaotanud täielikult juurdepääsu internetile ja sotsiaalmeedia platvormidele; arvestades, et rahvusvahelised vaatlejad süüdistavad Tatmadaw'd valeuudiste kasutamises, et manipuleerida avaliku arvamusega riigipöörde kohta; arvestades, et sotsiaalmeedia suhtes rakendatakse üleriigilisi piiranguid ja televisioon edastab üksnes sõjaväele kuuluvat telekanalit Myawaddy TV;

K. arvestades, et sõjaväele on saanud harjumuseks vabaneda poliitilistest rivaalidest ja kriitikutest, süüdistades neid arusaamatutes kuritegudes; arvestades, et Aung San Suu Kyi vahistati ja talle esitati hiljem süüdistus vähemalt kümne kaasaskantava raadiotelefoni ebaseaduslikus impordis; arvestades, et kukutatud president Win Myint peeti 1. veebruaril 2021 kinni koroonaviirusega seotud hädaolukorda käsitlevate õigusnormide rikkumise eest ja teda süüdistatakse eelmisel aastal toimunud valimiskampaania ajal poolehoidjaid täis olnud auto tervitamises; arvestades, et süüdimõistmise korral võivad nii Aung San Suu Kyi kui ka Win Myint saada kuni kolmeaastase vanglakaristuse; arvestades, et karistusregistri kanne võib takistada nende naasmist avalikule ametikohale;

L. arvestades, et ligikaudu 100 rühma on ühinenud kodanikuallumatuse liikumisega, mis on nõudnud streike muu hulgas meditsiiniteenistuses;

M. arvestades, et võitlus demokraatia eest ja sõjaline mahasurumine on kestnud Myanmaris juba pikka aega; arvestades, et alates 1948. aastast, mil saavutati sõltumatus Suurbritanniast, ja eelkõige pikal ajavahemikul 1962–2015 on sõjavägi hoidnud võimu kindlalt enda käes, takistades igasugust demokraatlikku arengut, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioone, piirates inimõigusi ja vangistades opositsiooniaktiviste, sealhulgas 1991. aasta Nobeli rahupreemia laureaadi Aung San Suu Kyi, kes viibis suure osa ajavahemikust 1989–2010 koduarestis;

N. arvestades, et praegune põhiseadus jõustus 2008. aastal, ning arvestades, et enne valimisi väljendasid inimõiguste organisatsioonid muret, et sellega tagatakse 25 % parlamendikohtadest Tatmadaw'le ja seega antakse sõjaväele sisuliselt õigus vetostada põhiseaduse mis tahes edasised muudatused, milleks peaks olema vaja 75 % häältest; arvestades, et põhiseadusega tagatakse lisaks, et Tatmadaw säilitab täieliku kontrolli julgeolekujõudude, politsei ning sise-, kaitse- ja piiriministeeriumite üle;

O. arvestades, et pärast mitmeid meeleavaldusi ja sisevõitlusi algas Myanmaris 2010. aastate alguses järkjärguline demokraatlik avanemine, mis tõi kaasa kodanikuvabaduste suurenemise, sealhulgas demokraatia aeglase edenemise, mida näitasid nii 2015. aasta üldvalimised kui ka mitmed järelvalimised, mille kõigi suur võitja oli opositsioonipartei NLD;

P. arvestades, et üldise tundliku olukorra tõttu oli Myanmar, kus 2015. aastast alates oli pooldemokraatlik tsiviilvalitsus, endiselt ebakindlas ja pingelises seisundis, kuna demokraatiameelsetel jõududel ja Tatmadaw'l olid – vaatamata paljudele ühistele seisukohtadele teatavate majandusarengu projektide ja majandusreformide suhtes – täiesti lahknevad arusaamad riigi edasisest arengust;

Q. arvestades, et Myanmari demokraatlik avanemine alates 2010. aastatest oli suuresti ajendatud vajadusest riiki majanduslikult arendada, kuna Myanmar kannatas sõjaväevalitsuse ja äärmiselt halva inimõiguste olukorra tõttu rangete rahvusvaheliste sanktsioonide all; arvestades, et tänu ettevaatlikele demokraatlikele reformidele võeti teatavaid rahvusvahelisi sanktsioone aegamööda vähemaks, mis avas võimalusi majanduse arenguks ja tõi kasu suurele osale Myanmari elanikkonnast; arvestades, et riigipööre taastab riigis enne demokratiseerimisprotsessi valitsenud olukorra ja kahjustab tingimusi „Kõik peale relvade" erisoodustuste saamiseks ning sanktsioonide järkjärguliseks kaotamiseks;

R. arvestades, et inimõiguste rikkumised, eelkõige Myanmari moslemivähemuse – eriti rohingjade – vastu, keda Myanmari valitsus ei ole oma riigi etnilise rühmana tunnustanud, jätkusid ka pärast demokraatlikku avanemist ja kulmineerusid traagiliselt 2017. aastal jõhkrate kuritegudega, mida ÜRO iseloomustas etnilise puhastusena, ning tõid kaasa pagulaste massilise väljarände naaberriiki Bangladeshi; arvestades, et rohingja vähemust kiusatakse Myanmaris endiselt taga, hoolimata rahvusvahelise üldsuse arvukatest üleskutsetest tagakiusamine lõpetada;

S. arvestades, et Myanmari valitsus ignoreeris suurel määral rahvusvahelisi üleskutseid lõpetada rohingjade etniline puhastus ja parandada nende olukorda; arvestades, et selle tõttu peatas Euroopa Parlament 2019. aasta septembris lõpuks Myanmari tolleaegse riiginõuniku (valitsusjuht) ja välisministri Aung San Suu Kyi osalemise Sahharovi auhinna ühenduses, kuna ta ei astunud nende kindlalt tõendatud inimõiguste rikkumiste vastu välja; arvestades, et pärast seda on rahvusvahelised sanktsioonid inimõiguste rikkumiste eest kehtestatud mitmele isikule, sealhulgas sõjaväelastele ja ülemjuhatajale kindral Min Aung Hlaingile;

T. arvestades, et Myanmaris on palju etnilisi rühmi, sealhulgas rohingjad, karenid, arakanid, šanid ja tšinid; arvestades, et sisekonfliktide tõttu on viimastel aastakümnetel traagiliselt hukkunud tuhandeid inimesi; arvestades, et tingituna hiljutistest kokkupõrgetest Kareni osariigis on sealt alates 2020. aasta detsembrist põgenenud 4 000 inimest; arvestades, et viimastel aastatel on sõjavägi väidetavalt toime pannud raskeid inimõiguste rikkumisi ja jõhkraid kuritegusid, sealhulgas vägistamisi ja sõjakuritegusid, mistõttu Rahvusvaheline Kriminaalkohus on algatanud uurimise rohingja vähemuse olukorra kohta; arvestades, et Myanmariga tegelev sõltumatu rahvusvaheline teabekogumismissioon on nõudnud kindral Min Aung Hlaingi suhtes uurimise alustamist ja talle süüdistuse esitamist genotsiidi eest Arakani osariigi põhjaosas ning inimsusvastaste kuritegude ja sõjakuritegude eest Arakani, Katšini ja Šani osariigis;

U. arvestades, et Rahvusvahelise Kohtu 23. jaanuari 2020. aasta määrusega kehtestati ajutised meetmed genotsiidivastase konventsiooni ja rohingjadega seotud kohtuasjas, mille Gambia esitas Myanmari vastu; arvestades, et Myanmari valitsus, kelle kaitset juhib Rahvusvahelises Kohtus Aung San Suu Kyi, on öelnud, et genotsiidisüüdistused annavad tegelikust olukorrast eksitava ja mittetäieliku pildi; arvestades, et Myanmari valitsus on võtnud mitmete presidendi suunistega üksikuid meetmeid, et võidelda inimõiguste rikkumiste vastu; arvestades, et valitsus ei ole veel muutnud ega tühistanud peamisi seadusi, mis hõlbustavad rohingjade diskrimineerimist, sealhulgas 1982. aasta kodakondsusseadus;

V. arvestades, et EL on järjekindlalt nõudnud, et selliste kuritegude toimepanijad võetaks vastutusele, ning on esitanud ja toetanud resolutsioone, mis võeti vastu ÜRO Inimõiguste Nõukogus 27. septembril 2018 ja ÜRO Peaassamblee kolmandas komitees 16. novembril 2018; arvestades, et enamik kõrgemaid sõjaväelasi, kelle kontrolli all rohingjade vastu suunatud rünnakud toimusid, on endiselt oma ametikohal; arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt mõistnud hukka inimõiguste rikkumised ning süstemaatilised ja ulatuslikud rünnakud rohingja elanikkonna vastu;

W. arvestades, et Euroopa Liit on alates 2013. aastast poliitiliselt ja rahaliselt toetanud Myanmari demokraatiale ülemineku protsessi ning teinud suuri pingutusi, et edendada riigis rahu, inimõigusi ja arengut; arvestades, et 2015. aasta oktoobris allkirjastas EL rahvusvahelise tunnistajana kogu riiki hõlmava relvarahukokkuleppe, mis näitab ELi keskset rolli rahuprotsessi toetamisel; arvestades, et aastatel 2014–2020 eraldas EL Myanmarile arenguabina 688 miljonit eurot; arvestades, et Myanmari suhtes kohaldatakse kaubandussoodustusi erikorra „Kõik peale relvade" raames, mis võimaldab tollimaksuvaba ja kvoodivaba pääsu ELi ühtsele turule; arvestades, et tõhustatud koostöö protsess „Kõik peale relvade" raames käivitati juba 2018. aastal, pöörates erilist tähelepanu inimõiguste konventsioonide ja töötajate õiguste järgimisele;

X. arvestades, et 23. aprillil 2020 pikendas nõukogu Myanmari piiravaid meetmeid ühe aasta võrra kuni 30. aprillini 2021; nende meetmete hulka kuulub varade külmutamine ja reisikeeld 14 kõrgele Myanmari sõjaväe-, piirivalve- ja politseiametnikule, kes vastutavad rohingja elanikkonna ning etnilistest vähemustest külaelanike ja tsiviilelanike vastu

toime pandud inimõiguste rikkumiste eest Arakani, Katšini ja Šani osariigis; arvestades, et kindral Min Aung Hlaingi ja aseülemjuhataja kindral Soe Wini suhtes ei ole piiravaid meetmeid kehtestatud;

Y. arvestades, et hinnanguliselt on Arakani osariigis järel umbes 600 000 rohingjat, kes kannatavad pideva diskrimineeriva poliitika ja diskrimineerivate tavade, põhiõiguste pideva rikkumise, meelevaldsete vahistamiste, ülerahvastatud laagritesse sulgemise, liikumisvabaduse puudumise ning väga piiratud haridus- ja tervishoiuvõimaluste tõttu;

Z. arvestades, et riigipöördele eelnenud nädalal kandis Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) Myanmarile hädaabirahastusena koroonaviirusega võitlemiseks üle 350 miljonit USA dollarit;

AA. arvestades, et Tatmadaw'd ja selle kindraleid süüdistatakse laialdaselt korruptsioonis ja nad on tihedalt seotud Myanmari majandusega, kuna neile kuuluvad võimsad konglomeraadid, nad kontrollivad riigi mineraali- ja puidukaubandust, haldavad taristuobjekte, nagu sadamad ja tammid, juhivad panku, kindlustusettevõtteid, haiglaid, spordirajatisi ja meediat; arvestades, et sõjaväeline riigipööre seab ohtu rahvusvaheliste investeeringute, turismi ja rahastuse jätkuva kaasamise;

AB. arvestades, et paljud rahvusvahelised osalejad, nagu USA, Ühendkuningriik, Jaapan, India, Austraalia ja Kanada, on riigipöörde hukka mõistnud, seda kritiseerinud ja selle pärast muret väljendanud; arvestades, et ASEANi eesistuja tegi avalduse, milles kutsus üles dialoogile, leppimisele ja normaalse olukorra taastamisele; arvestades, et 5. veebruaril 2021. aastal nõudsid Indoneesia president Joko Widodo ja Malaisia peaminister Muhyiddin Yassin sellel teemal ASEANi kohtumise korraldamist;

AC. arvestades, et ÜRO peasekretär Guterres nimetas riigipööret „absoluutselt vastuvõetamatuks"; arvestades, et ÜRO Julgeolekunõukogu avaldas pressiteate, milles väljendas sügavat muret Myanmaris toimunud sõjaväelise riigipöörde pärast, nõudes riigi valitud juhi Aung San Suu Kyi ja president Win Myinti viivitamatut vabastamist; arvestades, et Hiina ja Venemaa takistasid jõulisema teksti vastuvõtmist ÜRO Julgeolekunõukogus; arvestades, et 7. veebruaril 2021 tegi ÜRO Myanmari eriraportöör Tom Andrews avalduse, milles nõutakse, et ÜRO Inimõiguste Nõukogu korraldaks koos muude sidusrühmadega viivitamata eriistungi;

AD. arvestades, et 14. novembril 2019 otsustas Rahvusvahelise Kriminaalkohtu kolmas kohtueelne koda anda loa uurida rohingjade kuritegelikku küüditamist Myanmarist Bangladeshi; arvestades, et vastavalt UNIFFMi viimasele, 16. septembri 2019. aasta aruandele on Myanmari valitsuse tegevus jätkuvalt osa ulatuslikust ja süstemaatilisest rünnakust Arakani osariiki jäänud rohingjade vastu, mis on võrdsustatav tagakiusamise ja muude inimsusevastaste kuritegudega;

1. avaldab Myanmari rahvale poolehoidu ja toetust rahumeelses ja õiguspärases võitluses demokraatia, vabaduse ja inimõiguste eest;

2. mõistab resoluutselt hukka Tatmadaw' korraldatud ja kindral Min Aung Hlaingi juhtimisel 1. veebruaril 2021 läbi viidud sõjalise võimuhaaramise, peab seda riigipöördeks ja kutsub Tatmadaw'd üles täielikult austama 2020. aasta novembri demokraatlike valimiste tulemusi ja viivitamata ennistama tsiviilvalitsuse, lõpetama erakorralise seisukorra ja lubama kõigil valitud parlamendiliikmetel täita oma mandaati, et taastada põhiseaduslik kord ja demokraatlikud normid ning mitte seada ohtu kõiki viimaste aastate demokraatlikke saavutusi; nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid ning rahvusvaheline üldsus ei tunnustaks Myanmari sõjaväelist juhtkonda, sealhulgas kindral Min Aung Hlaingi, kindral Soe Wini ja presidendi kohusetäitjat Myint Swed, ning tegutseksid sellest lähtuvalt;

3. nõuab, et viivitamata ja tingimusteta vabastataks president Win Myint, riiginõunik Aung San Suu Kyi ja kõik teised isikud, kes on ebaseaduslikult vahistatud võltsitud valimiste, valimistulemuste võltsimise või muude alusetute ja teenimatute süüdistuste ettekäändel; tuletab Tatmadaw'le meelde, et sellised väited vähendavad veelgi relvajõudude riigisisest ja rahvusvahelist usaldusväärsust; rõhutab, et Myanmari sõjaväelased peavad selgitama, millisel õiguslikul alusel need isikud on kinni peetud, ning peavad ka tagama, et vahistatute õigusi täielikult järgitaks, sealhulgas väärkohtlemise eest kaitstaks, ning et neil oleks juurdepääs enda valitud advokaadile ja kontakt oma perega;

4. mõistab hukka riigipöörde järgsed Tatmadaw' repressioonid sõltumatute aktivistide, meedia ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vastu; nõuab, et viivitamata vabastataks kõik kodanikuühiskonna aktivistid, mungad ja ajakirjanikud, kes vahistati üksnes teisitimõtlemise pärast, ning rõhutab, et nende õigust avaldada rahulikult meelt selle ebaseadusliku riigipöörde vastu ei tohi piirata ja tsiviilelanikke ei tohi ühelgi viisil taga kiusata;

5. väljendab heameelt Myanmaris 8. novembril 2020 toimunud teiste demokraatlike üldvalimiste üle ning kutsub kõiki pooli võtma täpselt arvesse Myanmari rahva tahet; nõuab tungivalt, et kõik pooled jätkaksid demokraatiale ülemineku protsessi; rõhutab, et parlamendi mõlemad kojad tuleb kohe kokku kutsuda, et neil oleks võimalik ametisse astuda ja nimetada täiesti läbipaistval ja demokraatlikul viisil ametisse riigi kõrgeim juhtkond, sealhulgas president, asepresidendid ja uus tsiviilvalitsus; kordab komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut, milles ta märkis, et Euroopa Liit on valmis toetama dialoogi kõigi peamiste sidusrühmadega, kes soovivad lahendada olukorra heas usus ja taastada Myanmari põhiseadusliku korra;

6. kutsub Tatmadaw'd üles austama 8. novembri 2020. aasta üldvalimiste tulemusi, lõpetama viivitamata erakorralise seisukorra ja andma võimu üle tsiviilvõimu valitud esindajatele; tuletab meelde, et valimisrikkumistega seotud väited peavad tuginema tõenditel ning neid tuleb uurida nõuetekohaste demokraatlike kanalite vahendusel, austades seejuures täielikult seaduslike ametivõimude otsust; on seisukohal, et praegune Tatmadaw' poolt 3. veebruaril 2021 ametisse nimetatud valimiskomisjon on ebaseaduslik ning sellel ei ole õigust kinnitada ei varasemaid ega tulevasi valimistulemusi; rõhutab, et endine valimiskomisjon tuleb viivitamata ametisse ennistada;

7. nõuab tungivalt, et Myanmari sõjavägi ja õiguspäraselt valitud valitsus president Win Myinti juhtimisel algataksid koos Myanmari rahvaga uue põhiseaduse vaba ja õiglase koostamise ja rakendamise protsessi, et tagada tõeline demokraatia ja riik, mis töötab kõigi Myanmari elanike heaolu ja hüvangu nimel, tagades eelkõige kõigi Myanmari etniliste rühmade, sealhulgas rohingjade tunnustamise ja esindatuse, ning mis kindlustab julgeoleku, vabaduse, harmoonia ja rahu kõigile;

8. kritiseerib teravalt kodaniku- ja inimõiguste ning väljendus- ja kogunemisvabaduse piiramist ning mõistab sellega seoses teravalt hukka ka meediavabaduse piiramise interneti väljalülitamise ning sotsiaalmeedia platvormide, nagu Facebook ja Twitter, piiramise ja blokeerimise teel;

9. rõhutab, et lisaks jätkuvale COVID-19 pandeemiale on telekommunikatsioonikatkestused elanikkonna jaoks veel üks ohutegur, nagu ka jätkuv sisekonflikt relvastatud rühmituste osalusel, mis ohustab tsiviilelanikke riigi mitmes osas; rõhutab seetõttu, et täiemahulised telefoni- ja internetiteenused tuleb viivitamata taastada;

10. tõstab esile komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse, milles märgiti, et Euroopa Liit eeldab, et nii Myanmari kui ka liidu liikmesriikide kodanike turvalisus on igal ajal tagatud ning et EL kaalub kõiki oma käsutuses olevaid võimalusi, et tagada demokraatia võit;

11. kiidab Myanmari rahvast, kes on aastakümneid kannatanud sõjaväelise valitsemise all, ja kuigi demokraatlikud vabadused on olnud piiratud, on siiski püüelnud demokraatliku Myanmari poole, ning avaldab neile tunnustust muljet avaldava 70 % valimisaktiivsuse eest 2020. aasta valimistel, mis näitab selgelt, et kodanikud soovivad osaleda oma riigi demokraatlikus juhtimises;

12. kinnitab, et toetab kindlalt Myanmari kodanikuühiskonda ja demokraatia kaitsjaid ning nõuab, et EL ja selle institutsioonid jätkaksid vaatamata praeguse sõjaväelise valitsuse kehtestatud olemasolevatele ja võimalikele jätkuvatele piirangutele püüdlusi kodanikuühiskonna edendamiseks;

13. kordab oma põhiveendumust, et demokraatia, õigusriik ja inimõiguste austamine on kestliku ja tõeliselt kaasava majanduskasvu ja jõukuse saavutamisel keskse tähtsusega;

14. kordab, et vaatamata sellele, et Aung San Suu Kyi ei mõistnud vähemuste inimõiguste rikkumisi Myanmaris piisavalt hukka, on ta õiglasema ja demokraatlikuma tuleviku nimel seatud demokraatlike eesmärkide ja sihtide saavutamisel endiselt Myanmari rahva sümbol;

15. tunneb muret, et Tatmadaw levitab üha rohkem võltsitud ja manipuleeritud teavet, ning näeb selliste valeuudiste üha suuremat levikut Myanmaris muret tekitava suundumusena;

16. tuletab meelde, et Myanmar peab täitma demokraatlike põhimõtete ja inimõigustega seotud kohustusi, mis on erikorra „Kõik peale relvade“ oluline osa; nõuab tungivalt, et komisjon algataks uurimise vastavalt üldise soodustuste süsteemi määruse artikli 19 lõike 1 punktile a, et peatada Myanmari (eelkõige sõjaväelastele kuuluvate äriühingute) kaubandussoodustused konkreetsetes sektorites, ning hoiaks Euroopa Parlamenti nõuetekohaselt kursis; nõuab tungivalt, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid survet Tatmadaw'le ja võtaksid kõik oma käsutuses olevad meetmed, et tagada valitud ametivõimude võimule naasmine; kutsub komisjoni üles – välistamata ühtegi võimalikku meedet, kaasa arvatud sanktsioone riigipöörde korraldajate vastu – töötama järk-järgult välja karistusi, et reageerida asjakohaselt nii toime pandud kui ka võimalikele tulevastele rikkumistele, pidades seejuures silmas varem antud kaubandussoodustuste positiivset mõju kodanikuühiskonnale ja tsiviilmajandusele;

17. nõuab tungivalt, et komisjon annaks ELis asuvatele ettevõtetele kiiresti nõu ja teavitaks neid Myanmari sõjaväega äri tegemisega seotud ohtudest inimõigustele ja mainele ning õiguslikest riskidest; nõuab tungivalt, et ELis asuvad ettevõtted järgiksid hoolikalt inimõigustealast hoolsuskohustust ja tagaksid, et neil ei ole sidemeid Myanmari julgeolekujõudude, nende üksikute liikmete või nende omandis või kontrolli all olevate üksustega ning et nad ei aitaks otseselt ega kaudselt kaasa demokraatia ja inimõiguste mahasurumisele sõjaväe poolt; kutsub ELis asuvaid ettevõtteid, sealhulgas emaettevõtjaid ja tütarettevõtjaid üles hindama kiiresti ümber oma ärisidemeid Myanmaris ning peatama kõik suhted sõjaväega seotud ettevõtetega; juhib tähelepanu asjaolule, et praegu töötatakse välja ettevõtete hoolsuskohustust käsitlevaid õigusakte, millega kehtestatakse ELi ettevõtetele ja ühtsel turul tegutsevatele ettevõtetele inimõigustealased hoolsuskohustused, ja sellega tagatakse, et ettevõtted, kellel on sidemeid inimõiguste või rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisega Myanmaris või kes sellele kaasa aitavad, võetakse vastavalt siseriiklikule õigusele vastutusele;

18. nõuab, et ELi institutsioonid ja teised rahvusvahelised finantsorganisatsioonid kontrolliksid hoolikalt Tatmadaw' ja selle liikmete finantstegevust ning täpsustaksid, milliseid sobivaid meetmeid võiks võtta juhul, kui olukord Myanmaris ei parane või isegi halveneb;

19. kutsub ELi ja liikmesriike üles edendama rahvusvahelist koordineerimist, et hoida ära loata kaupade ebaseaduslik eksportimine Myanmarist, mis toob majanduslikku kasu eelkõige sõjaväele, ning lõpetada ebaseaduslike kaupade tootmine, eriti selliste loodusvarade kasutamine nagu ebaseaduslikult raiutud puit;

20. palub, et nõukogu vaataks läbi ja vajaduse korral muudaks ELi relvaembargot Myanmari suhtes, tagamaks, et embargo hõlmaks jälgimisvarustust ja kahesuguse kasutusega tooteid, mida sõjavägi saab kasutada õiguste ja teisitimõtlejate mahasurumiseks;

21. kutsub ELi üles jätkama programme, mis aitavad Myanmari elanikke, ja suurendama praegust kriisi arvestades vajaduse korral toetust, sealhulgas humanitaarabi ja demokraatia toetamise algatuste puhul; tunnustab Austria, Madalmaade, Poola, Prantsusmaa, Saksamaa ja Soome 1. juuli 2020. aasta otsust peatada Myanmarilt 98 miljoni USA dollari suuruse võla tasumiseks tehtavate maksete sissenõudmine, et aidata riigil toime tulla COVID-19 pandeemia karmide tagajärgedega; nõuab tungivalt, et liikmesriigid tagaksid, et arenguabi ei saadetaks Myanmari valitsuskanalite kaudu, mis on nüüd sõjaväe kontrolli all;

22. on seisukohal, et ASEAN võib olla vajaduse korral kanaliks, mille kaudu anda Myanmarile rahvusvahelise üldsuse abi, nii nagu 2008. aastal pärast tsükloni Nargis hävitustööd Myanmaris; julgustab lisaks ASEANi tegelema aktiivselt Myanmari praeguse kriisi vahendamisega; on veendunud, et valimisvaatlusmissioonid võivad aidata ASEANil tõhusalt toetada demokraatia tugevdamist oma liikmesriikides, kuna need missioonid annavad valimistele täiendava legitiimsuse;

23. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles kaasama sarnaselt meelestatud partnereid, nagu Ameerika Ühendriigid, Ühendkuningriik, Jaapan, India, Austraalia, Kanada ja eelkõige ASEANi liikmed, ning tegema nendega tihedat koostööd ja ühtlustama seisukohti ja algatusi, et saavutada Myanmari tsiviilvalitsuse võimalikult kiire taastamine;

24. nõuab, et rahvusvahelistele humanitaarvaatlejatele, sealhulgas ELi inimõiguste eriesindajale, Myanmari inimõiguste olukorraga tegelevale ÜRO eriraportöörile ja ÜRO Inimõiguste Nõukogu erimenetlustele tagataks kohe takistamatu juurdepääs kogu Myanmari territooriumile; kiidab heaks ELi, ÜRO ja muude Myanmariga tegelevate rahvusvaheliste organisatsioonide tiheda koostöö;

25. väljendab heameelt ÜRO Julgeolekunõukogu avalduse üle, milles nõutakse kõigi kinnipeetute viivitamatut vabastamist; kutsub ÜRO Julgeolekunõukogu üles võtma võimalikult kiiresti vastu resolutsiooni, milles mõistetakse sõjaväeline riigipööre hukka ning lubatakse selgeid, siduvaid ja jõustatavaid tagajärgi juhuks, kui Tatmadaw jätkab demokraatlike protsesside vääramist;

26. palub ELil ja liikmesriikidel tegutseda selle nimel, et järgmisel ÜRO Inimõiguste Nõukogu istungil võetaks vastu resolutsioon Myanmari kohta;

27. kutsub lisaks Hiinat ja Venemaad üles osalema aktiivselt rahvusvahelises diplomaatias ja täitma oma kohustusi ÜRO Julgeolekunõukogu alalise liikmena ning loodab, et nad tegutsevad Myanmari olukorra jälgimisel konstruktiivselt;

28. avaldab tunnustust ÜRO peasekretärile António Guterresele, kes Myanmari sõjaväe tegevuse karmisõnaliselt hukka mõistis, ning kiidab heaks ASEANi eesistuja avalduse sündmuste kohta Myanmari Liidu Vabariigis, milles rõhutati, kui oluline on järgida demokraatia, õigusriigi ja hea valitsemistava põhimõtteid ning austada ja kaitsta inimõigusi ja põhivabadusi;

29. tuletab meelde Myanmari mitmerahvuselist olemust ja nõuab tungivalt, et Tatmadaw austaks täielikult iga rahvuse võõrandamatuid õigusi, ning rõhutab, et Euroopa Liit jätkab tähelepanelikult sõjaväelise juhtkonna poolt vähemuste suhtes elluviidava tegevuse jälgimist, eelkõige seoses rohingjadega, kes on juba varem kannatanud äärmiselt julma kohtlemise all; väljendab sellega seoses tänu ja austust Bangladeshi valitsusele ja rahvale, kes on võtnud Myanmarist vastu ligikaudu miljon rohingja pagulast, kes viibivad endiselt Bangladeshis; rõhutab kindlalt, et lõppkokkuvõttes kannab nende pagulaste eest vastutust Myanmar, kes peab tagama nende turvalise, inimväärse ja korrakohase repatrieerimise ja taasintegreerimise Myanmari; nõuab, et humanitaarabi pääseks täielikult ja takistusteta Myanmari;

30. kordab, et mõistab teravalt hukka kõik varasemad ja praegused inimõiguste rikkumised ning süstemaatilised ja ulatuslikud rünnakud, sealhulgas tapmised, ahistamised, vägistamised ja vara hävitamise, mis kujutavad endast UNIFFMi ja ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo andmete kohaselt genotsiidi, sõjakuritegusid ja inimsusvastaseid kuritegusid, mida relvajõud on rohingja elanikkonna vastu toime pannud; rõhutab, et Tatmadaw on korduvalt rikkunud rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust;

31. väljendab heameelt selle üle, et ELi välisasjade nõukogu võttis vastu sanktsioonid Myanmari relvajõudude, piirivalve- ja politseivägede sõjaväelaste ja ametnike vastu, kes vastutavad rohingjade inimõiguste raske rikkumise eest, ning pikendas 2018. aastal sanktsioonide kehtivust, ning loodab, et sanktsioonide korra raames vaadatakse nende isikute nimekirjad regulaarselt läbi;

32. väljendab veel kord toetust Rahvusvahelise Kriminaalkohtu peaprokuröri otsusele alustada rohingjade vastu toime pandud kuritegude kohtueelset menetlust ning kõikidele asjakohastele algatustele, mis aitavad kaasa hirmutegude eest vastutavate isikute, sealhulgas kindral Min Aung Hlaingi ja kindral Soe Weni vastutusele võtmisele;

33. nõuab tungivalt, et nõukogu muudaks praeguse piiravate meetmete süsteemi mandaati, et võtta arvesse demokraatia rikkumisi, ning laiendaks sihipäraseid sanktsioone kogu Myanmari sõjaväe juhtkonnale, sealhulgas kõigile riigipöördega seotud isikutele ja otseselt neile kuuluvatele juriidilistele isikutele;

34. väljendab suurt heameelt ELi juhtrolli üle ÜRO sõltumatu Myanmari uurimismehhanismi (IIMM) loomisel, et koguda, koondada, säilitada ja analüüsida tõendeid Myanmaris alates 2011. aastast toime pandud ränkade rahvusvaheliste kuritegude ja rikkumiste kohta; nõuab tungivalt, et Myanmar teeks koostööd rahvusvaheliste püüdlustega tagada vastutus, sealhulgas andes IIMMile lõpuks täieliku juurdepääsu riigile; nõuab, et EL, selle liikmesriigid ja rahvusvaheline üldsus tagaksid, et IIMMil oleks oma ülesannete täitmiseks vajalik toetus, sealhulgas rahaline toetus;

35. kutsub komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja liikmesriike üles jälgima olukorda Myanmaris tähelepanelikult ning palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal anda parlamendi väliskomisjonile korrapäraselt aru, et tagada selles olulises ja muret tekitavas olukorras piisav parlamentaarne dialoog;

36. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Myanmari seaduslikule presidendile ja valitsusele, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, komisjonile, Euroopa Liidu inimõiguste eriesindajale, ELi liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Ameerika Ühendriikide, Ühendkuningriigi, Jaapani, India, Austraalia, Kanada ja ASEANi liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ASEANi peasekretärile, ASEANi valitsustevahelisele inimõiguste komisjonile, Myanmari inimõiguste olukorraga tegelevale ÜRO eriraportöörile, ÜRO pagulaste ülemvolinikule ning ÜRO Inimõiguste Nõukogule, Pyidaungsu Hluttaw'le (Myanmari Liidu esinduskogu), Myanmari presidendile, riiginõunikule ja sõjaväele.